

دستور کار جلسه:

✓ طرح مسائل و چاره اندیشی در خصوص ابعاد اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی راه اندازی بازار آب

❖ اهم موارد مطرح شده:

«محمود امتی»، عضو هیات رئیسه اتاق بازرگانی خراسان رضوی: به دلیل بحران آب در کشور، هم اکنون در هیچ دشتی آب مازاد وجود ندارد؛ بنابراین کمیسیون آب و محیط زیست باید بررسی های عمیق و مطالعات جامعی در حوزه بازار آب و امکان اجرای آن در استان انجام دهد.

با توجه به اینکه در بازار آب، بخش صنعت و به ویژه صنایع فولادی خریدار بوده و فروشنده بخش کشاورزی است، باید تحقیقات لازم صورت گیرد و میزان بازدهی آب در بخش صنعت مشخص گردد و به سولاتی همچون منفعت تولید در بخش صنعت با خرید آب از کشاورزی و تاثیرگذاری بازار بر اقتصاد کشور، پاسخ گفته شود.

دو ذینفع کنونی بازار آب، دولت و بخش صنعت از جمله صنایع فولادی هستند و متاسفانه فروش آب به بخش کشاورزی به عنوان ذینفع پیش بینی نشده است؛ بر همین اساس، کمیسیون باید در مطالعه بازار آب جامع نگر بوده و ذی نفعان و مخاطبان این مقوله را به خوبی بشناسد و نقشه راه بازار آب را به صورت جامع بررسی کند.

چاره اندیشی برای چالش های احتمالی بازار آب با بهره گیری از تجربیات دیگر کشورها

«محمدعلی قنادزاده»، نایب رئیس کمیسیون آب و محیط زیست اتاق خراسان رضوی نیز در این نشست اظهار کرد: استرالیا بزرگترین کشوری است که توانسته در حوزه بازار آب موفق عمل کند و می توان با نگاهی به تجربیات این کشور و دیگر کشورهای موفق در راه اندازی بازار آب، در خصوص ابعاد اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی این موضوع، بررسی های لازم را به عمل آورد و در خصوص چالش ها چاره اندیشی کرد.

باید نقاط ضعف و قوت و فرصت ها و مزیت های بازار آب را به خوبی شناسایی و بررسی کنیم تا بتوانیم مشکلات در حوزه آب را به حداقل برسانیم. در این راستا می توان با تشکیل کمیته های تخصصی ذیل کمیسیون اقدام نمود.

از جمله نگرانی هایی که بعضا در در حوزه بازار آب مطرح می گردد این است که اجرای این مقوله، امنیت غذایی را به دلیل کاهش کشت محصولات کشاورزی و فروش آب تحت تاثیر قرار دهد؛ اما نکته این است که در این طرح، کشاورز، آب اضافه و فاقد صرفه اقتصادی اش را در اختیار بخش صنعت و... قرار می دهد؛ بدین ترتیب، امنیت غذایی کشور خدشه دار نمی گردد.

نایب رئیس کمیسیون آب و محیط زیست اتاق بازرگانی خراسان رضوی با بیان اینکه بازار آب از گذشته های دور به شکل دیگری وجود داشته است، گفت: در بازار آب امروزی، ضرورت شفاف سازی در زمینه متولی قیمت گذاری آب و مدل اقتصادی بازار بیشتر احساس می شود. باید مشخص گردد متولی قیمت گذاری در بازار آب، بخش دولتی است یا خصوصی.

تمرکز کمیسیون بر پنج گام نقشه راه بازار آب

«عماد رجحانی»، دبیر کمیسیون آب و محیط زیست اتاق بازرگانی خراسان رضوی: در جلسات گذشته کمیسیون، پنج گام نقشه راه بازار آب و موضوعات اجتماعی، اقتصادی، محیط زیستی، مالی و... بازار جداگانه مطرح شد. هدفگذاری کمیسیون بر بررسی پنج گام مربوط به نقشه راه بازار آب و تشکیل کمیته های مختلف و تخصصی برای هر گام است تا پس از بررسی و کندوکاو این پنج گام، بسته پیشنهادی نهایی در اختیار بخش دولتی قرار گیرد.

نباید قیمت گذاری دستوری توسط دولت در بازار آب انجام شود. اگر بازار آب به این شیوه و بدون قیمت گذاری دستوری ایجاد شود، منجر به واقعی شدن قیمت آب خواهد شد که این مساله بر کاهش مهاجرت و کاهش پساب در خراسان رضوی نیز در طولانی مدت اثرگذار خواهد بود.

«حمیدرضا رضوی خبیر»، مدیرعامل صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی خراسان رضوی: باید ظرفیت های قانونی ایجاد بازار آب به خوبی بررسی شود؛ زیرا این بازار تبعاتی را قطعا به همراه دارد. در حال حاضر در استان، ۴۰ تا ۵۰ درصد حجم پروانه های چاه های کشاورزی کاهش یافته و آب مازادی وجود ندارد و بخش کشاورزی با فروش آب ممکن است با مشکلاتی رو به رو شود. بر این باورم تا زمانی که اجرای برنامه هفتم توسعه آغاز نشده و احکام آبی آن تالیف نشده است، نباید به موضوع بازار آب ورود پیدا کرد.

تجارب استرالیا و کالیفرنیا (آمریکا) در بازار آب را ارزشمند است و باید قوانین آبی این کشورها را با کشور خودمان و مدل های حکمرانی مشابه بررسی کرده و سپس به مسیر بازار آب قدم بگذاریم. در بخش کشاورزی نیز توسط ذی نفعان سرمایه گذاری صورت گرفته و نباید تنها به صنعت به عنوان خریدار در بازار آب توجه نمود. نکته دیگر اینکه فروش آب چاه های کم بازده در بازار آب پیش بینی نشده است.

«احمدرضا رضازاده»، دبیر اجرایی نظام صنفی کشاورزی خراسان رضوی گذری به تاریخچه و دلایل ایجاد بازار آب در استان زد و اظهار کرد: ماده چهار قانون توزیع عادلانه آب عنوان می کند که در دشت های ممنوعه نباید چاه جدید حفر شود اما در سال ۱۳۶۳ آیین نامه ای خلاف قانون نوشته شد که بر اساس آن، تخصیص آب به تمام بخش ها به غیر از کشاورزی در دشت های ممنوعه به شرط وجود آب ممکن شد؛ اما این مساله رعایت نشد و موجب ورشکستی دشتهای گردید؛ برای مثال در دشت مشهد ۱۸۰۰ حلقه چاه وجود داشت که در سال ۱۳۸۹ به ۷۰۰۰ حلقه رسید. به منابع زیرزمینی و سطحی در بازار آب باید توأمان توجه شود. همچنین، تبعات احتمالی بازار آب در آینده مدنظر قرار گیرد. نکته اینکه در صورت تحقق انتقال آب دریای عمان به استان در چند سال آینده، سرنوشت بازار آب چه خواهد شد؟ همچنین وضعیت مالکیت بازار آب باید شفاف شود؛ زیرا بسیاری از مسائل بازار به مقوله مالکیت گره خورده است.

همچنین، خیلی مهم است که بپذیریم قیمت گذاری باید بر اساس عرضه و تقاضا باشد؛ زیرا قیمت گذاری دستوری مانع عرضه آب در بازار خواهد شد.

اکنون سطح زیر کشت در کشور به دلیل کمبود آب با وجود افزایش راندمان آب، کاهش یافته است و بنابراین باید در بازار آب به بخش کشاورزی به عنوان خریدار نیز توجه شود.

«احد جعفریان»، رئیس هیات مدیره انجمن آب تربت حیدریه: مبنای مالکیت بازار آب باید بررسی شود در غیر این صورت امکان شکل گیری تعارض منافع در این حوزه وجود دارد.

اثرات اجتماعی بازار آب از اهمیت برخوردار است و باید به خوبی بدان پرداخته شود زیرا زندگی کشاورز به دلیل تبعات احتمالی بازار آب ممکن است تحت تاثیر قرار گیرد که این امر تبعات اجتماعی مانند مهاجرت را به همراه دارد.

کد مدرک: CO-F04-02 صفحه 3 از 4	صورتجلسه کمیسیون آب و محیط زیست ☐ عادی ☒ فوق العاده ☒ مشترک	 اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی
	رییس جلسه: محمد علی قناد زاده دبیر جلسه : عماد رجحانی محل جلسه: ساختمان شماره ۱ شماره جلسه: ۱۲ تاریخ برگزاری: ۲۳ / ۴ / ۱۴۰۳ ساعت شروع : ۱۰:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۲:۳۰	

هدف نهایی بازار آب منفعت برای دستگاه دولتی یا بخش خصوصی نبوده بلکه باید منفعت همگانی برای بازار دیده شده و بهره وری در بخش کشاورزی، صنعت و... افزایش یابد که این موضوع به نفع اقتصاد کشور است.

«محمد هاشم صفار»، کارشناس دفتر مطالعات و پژوهش‌های اتاق مشهد: در موضوع آب باید وضع موجود و مطلوب مشخص شود و باید معین گردد که بازار آب در زمینه آب چقدر وضع موجود را به وضع مطلوب هدایت کرده و منافع فروش، مسائل اجتماعی و محیط زیستی و... این بازار نیز مشخص شود. همچنین در بازار آب باید آبهای سطحی، پساب و... تفکیک گردد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

صورتجلسه کمیسیون آب و محیط زیست

عادی □ فوق العاده ■ مشترک □

کد مدرک: CO-F04-02
صفحه 4 از 4

رئیس جلسه: محمد علی قناد زاده دبیر جلسه: عماد رجحانی محل جلسه: ساختمان شماره ۱
شماره جلسه: ۱۲ تاریخ برگزاری: ۲۳ / ۴ / ۱۴۰۳ ساعت شروع: ۱۰:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۲:۳۰

❖ مصوبات جلسه:

ردیف	دستور کار	شرح مصوبه	اقدامات مرتبط	مهلت اقدام
۱	طرح مسائل و چاره اندیشی در خصوص ابعاد اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی راه اندازی بازار آب	نظر به ضرورت بررسی موشکافانه ظرفیت‌های قانونی موجود در حوزه بازار آب کمیسیون کمیته کارشناسی بررسی بازار آب از بعد حقوقی و قانونی را با ماموریت و دستور کار مشخص و مدت معین که در هیئت رئیسه تعیین می‌شود تشکیل دهد.	کمیته با مسئولیت آقای جعفریان و با ماموریت ابلاغی از طرف هیئت رئیسه شروع به کار کند.	۱ ماه
۲		با توجه به اهمیت الگوبرداری و تجربه آموزی و حساسیت موضوع بازار آب و تبعات زیست محیطی آن کمیسیون پیشنهاد انجام پژوهش پیرامون تجربیات سایر کشورها در زمینه بازار آب و الگوهای مدیریتی و اجرایی بازار آب و تبعات پیش بینی نشده آن را به شورای پژوهشی اتاق ارائه دهد.	نگارش طرح پیشنهاد موضوع پژوهشی اولیه توسط دبیر	۱ ماه

❖ لیست حاضرین:

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت	سازمان مربوطه
۱	محمود امتی	معین	کمیسیون آب و محیط زیست
۲	محمدعلی قنادزاده	نائب رئیس	کمیسیون آب و محیط زیست
۳	عماد رجحانی	دبیر	کمیسیون آب و محیط زیست
۴	احمدرضا رضازاده	عضو	کمیسیون آب و محیط زیست
۵	حمیدرضا رضوی خبیر	عضو	کمیسیون آب و محیط زیست
۶	احد جعفریان	عضو	کمیسیون آب و محیط زیست
۷	محمد هاشم صفار	کارشناس دفتر مطالعات و پژوهش‌ها	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
۸	نگار نقیبی	خبرنگار	اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی خراسان رضوی